A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2012. szeptember 27.*

„Közös agrárpolitika — Közös piacszervezés — Cukor- és izoglukóz-termelők — A termelési illetékek összegének kiszámítása — Olyan számítás módszer érvényessége, amely a visszatérítés nélkül exportált cukormennyiségek tekintetében fiktív visszatérítési összegeket vesz alapul — A szabályozás visszaható hatálya — Átváltási árfolyam — Kamatfizetés”

A C-113/10., C-147/10. és C-234/10. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Finanzgericht Düsseldorf (Németország) (C-113/10), a High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Egyesült Királyság) (C-147/10) és a tribunal de grande instance de Nanterre (Franciaország) (C-234/10) a Bírósághoz 2010. február 2-án, 2010. március 12-én és 2010. május 6-án érkezett, 2010. március 2-i és március 29-i, valamint 2010. május 12-i határozatával terjesztett elő,

a **Zuckerfabrik Jülich AG** (C-113/10)

és

a **Hauptzollamt Aachen** között,

a **British Sugar plc** (C-147/10)

és

a **Rural Payments Agency, an Executive Agency of the Department for Environment, Food & Rural Affairs**

között,

valamint

a **Tereos – Union de coopératives agricoles à capital variable** (C-234/10)

és

a **Directeur général des douanes et droits indirects,**

valamint a **Receveur principal des douanes et droits indirects de Gennevilliers**

között folyamatban lévő eljárásokban,

* Az eljárás nyelvei: német, angol és francia

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: J.-C. Bonichot tanácselnök, A. Prechal, K. Schiemann, L. Bay Larsen (előadó) és C. Toader bírák,

főtanácsnok: E. Sharpston,

hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2011. június 30-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Zuckerfabrik Jülich AG képviseletében H.-J. Prieß és B. Sachs Rechtsanwälte,

– a British Sugar plc képviseletében K. Lasok QC és G. Facenna barrister,

– a Tereos – Union de coopératives agricoles à capital variable képviseletében N. Coutrelis ügyvéd,

– a német kormány képviseletében T. Henze és J. Möller, meghatalmazotti minőségben,

– az Egyesült Királyság Kormánya képviseletében S. Hathaway és H. Walker, meghatalmazotti minőségben,

– a francia kormány képviseletében G. de Bergues és B. Cabouat, meghatalmazotti minőségben,

– a spanyol kormány képviseletében F. Díez Moreno, meghatalmazotti minőségben,

– a litván kormány képviseletében R. Mackevičienė és R. Krasuckaitė, meghatalmazotti minőségben,

– az osztrák kormány képviseletében E. Riedl, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében P. Rossi, B. Schima, D. Bianchi és K. Banks, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2011. október 27-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek elsődlegesen az 1762/2003/EK, az 1775/2004/EK, az 1686/2005/EK és a 164/2007/EK rendelet helyesbítéséről és a cukorágazatban termelési illetékként fizetendő összegeknek a 2002/2003-as, 2003/2004-es, 2004/2005-ös, 2005/2006-os gazdasági évekre történő megállapításáról szóló, 2009. november 3-i 1193/2009/EK bizottsági rendelet (HL L 321., 1. o.) érvényességére vonatkoznak.

2 E kérelmeket a Zuckerfabrik Jülich AG (a továbbiakban: Jülich) és a Hauptzollamt Aachen (Németország), a British Sugar plc (a továbbiakban: British Sugar) és a Rural Payments Agency, an Executive Agency of the Department for Environment, Food & Rural Affairs (a továbbiakban: Rural Payments Agency), valamint a Tereos – Union de coopératives agricoles à capital variable (a továbbiakban: Tereos) és a directeur général des douanes et droits indirects, valamint a receveur principal des douanes et droits indirects de Gennevilliers (Franciaország) között folyamatban lévő jogvitákban terjesztették elő, amelyek tárgya vagy a 2002/2003-tól a 2005/2006-ig terjedő valamennyi gazdasági év, vagy ezek közül egyes gazdasági évek tekintetében fizetett illetékek összege.

Jogi háttér

3 Az Európai Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló, 2000. szeptember 29-i 2000/597/EK, Euratom tanácsi határozat (HL L 253., 42. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 3. kötet, 200. o.) 8. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy az Európai Közösségek saját forrásait, mint például a cukorágazat piacának közös szervezése keretén belül előírt illetékeket, a tagállamok a nemzeti törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések alapján szedik be, amelyeket adott esetben a közösségi szabályozás követelményeihez igazítanak.

4 Az említett illetékek kapcsán ugyanezt írja elő az Európai Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló, 2007. június 7-i 2007/436/EK, Euratom tanácsi határozat (HL L 163., 17. o.) 8. cikkének (1) bekezdése is, amely határozat a 10. cikkében foglaltak szerint 2007. január 1-jétől hatályon kívül helyezte a 2000/597 határozatot.

5 A cukorágazat piacának közös szervezéséről szóló, 2006. február 20-i 318/2006/EK tanácsi rendelettel (HL L 58., 1. o.) hatályon kívül helyezett, a cukorágazat piacának közös szervezéséről szóló, 2001. június 19-i 1260/2001/EK tanácsi rendelet (HL L 178., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 33. kötet, 17. o.; a továbbiakban: alaprendelet) szabályozta többek között a cukorágazat termelési illetékeken keresztül megvalósuló önfinanszírozási rendszerét.

6 Az alaprendelet (11) preambulumbekezdése szerint a cukorágazat piacának közös szervezése egyrészt azon az elven alapult, hogy a termelőknek teljes körű pénzügyi felelősséget kellett vállalniuk minden gazdasági év során a kvóta alá eső közösségi termelés azon részének elhelyezéséből származó veszteségekért, amely a Közösség belső fogyasztását meghaladó többlet, másrészt pedig az egyes vállalkozásokra kijelölt termelési kvótát tükröző elhelyezés árgaranciáinak differenciálásán.

7 Ezen rendelet (13) preambulumbekezdése szerint a termelőknek pénzügyi felelősséget kellett vállalniuk az A és B cukor teljes termelésére kivetett termelési alapilleték – amely azonban fehércukornál az intervenciós ár 2%-ára korlátozódott – és a szóban forgó ár 37,5%-os határértékét meg nem haladó, a B cukor termelésére kivetett B illeték kifizetésével. Mivel e korlátok főszabály szerint nem tették lehetővé azon cél elérését, hogy egyes gazdasági években az ágazat önfinanszírozó legyen, ilyen esetekben kiegészítő illetéket kellett kivetni.

8 Az említett rendelet (14) preambulumbekezdésének szövege így szólt:

„Az egyenlő elbánás érdekében, a kiegészítő illetéket minden egyes vállalkozás esetében a vállalkozás által az adott gazdasági évre kifizetett termelési illeték által létrehozott bevételén [helyesen: bevételen] belüli részesedése alapján kell kiszámítani. Ennélfogva a Közösség egészére nézve együtthatót kell rögzíteni, amely megegyezik – a szóban forgó gazdasági év tekintetében – a teljes jegyzett veszteség és a teljes, az érintett termelési illetékek által létrehozott bevétel közötti aránnyal. Meg kell határozni azokat a feltételeket, amelyek mellett a cukorrépa- és cukornád-értékesítőknek hozzá kell járulniuk az érintett gazdasági évben jelentkező rendkívüli veszteség megszüntetéséhez.”

9 Az illetékek kiszámítását illetően az alaprendelet 15. cikke előírta:

„(1) Minden egyes gazdasági év vége előtt meg kell állapítani:

a) az adott gazdasági évre vonatkozó A és B cukor, A és B izoglukóz, valamint A és B inulinszirup termelésére vonatkozó előrejelzést;

b) az adott gazdasági év során a Közösségben történő fogyasztásra értékesített cukor, izoglukóz és inulinszirup mennyiségeire vonatkozó előrejelzést;

c) a b) pontban meghatározott mennyiségnek az a) pontban meghatározott mennyiségből történő levonásával kapott exportálható többletet;

d) a folyó gazdasági év során az exportkötelezettségek teljesítéséhez szükséges cukor tonnánkénti átlagos veszteségére vagy bevételére vonatkozó becslést.

Ez az átlagos veszteség vagy bevétel egyenlő a visszatérítések teljes összege és a szóban forgó exportkötelezettségek tonnában számított teljes mennyisége lefölözéseinek teljes összege közötti különbséggel;

e) a c) pontban említett többlet d) pontban említett átlagos veszteséggel vagy bevétellel történő megszorzásával kapott teljes veszteségre vagy bevételre vonatkozó becslést.

(2) A 2005/2006-os gazdasági év vége előtt, a 10. cikk (3), (4), (5) és (6) bekezdésének sérelme nélkül, a 2001/2002-től 2005/2006-ig terjedő gazdasági évekre összesítve kell megállapítani:

a) az A és B cukor, A és B izoglukóz, valamint A és B inulinszirup tényleges termelése, és a fogyasztás céljából a Közösségen belül elhelyezett cukor, izoglukóz, valamint inulinszirup tényleges mennyisége alapján megállapított exportálható többletet;

b) a cukor tonnánkénti, az összes érintett exportkötelezettségekből fakadó, átlagos veszteségét vagy bevételét, amelyet a fenti (1) bekezdés d) pontjának második albekezdésében ismertetett módszer alkalmazásával számítanak ki;

c) az a) pontban említett többlet b) pontban említett átlagos veszteséggel vagy bevétellel történő megszorzásával kapott teljes veszteséget vagy bevételt;

d) a felszámított alaptermelési díjak és B díjak végösszegét [helyesen: a felszámított termelési alapilletékek és B illetékek végösszegét].

Az (1) bekezdés e) pontjában említett teljes veszteségre vagy bevételre vonatkozó becslést a c) és d) pontban említett összegek közötti különbséggel ki kell igazítani.

[...]

(8) Az e cikk alkalmazására vonatkozó részletes szabályok, amelyeket a 42. cikk (2) bekezdésében említett eljárásnak megfelelően kell elfogadni, különösen a következőkre vonatkoznak:

– a beszedendő díjak [helyesen: illetékek] összege,

[...]”

10 A C-5/06. és C-23/06-C-36/06. sz., Zuckerfabrik Jülich és társai egyesített ügyekben 2008. május 8-án hozott ítélet (EBHT 2008., I-3231. o.), valamint a C-175/07–C-184/07. sz. SAFBA egyesített ügyekben 2008. október 6-án hozott végzés (az EBHT-ban nem tették közzé) kihirdetését követően az Európai Bizottság elfogadta az 1193/2009 rendeletet, amellyel helyesbítette a cukorágazatban a 2002/2003-as gazdasági évre a termelési illetékek összegének meghatározásáról szóló, 2003. október 7-i 1762/2003/EK bizottsági rendeletet (HL L 254., 4. o.), a cukorágazatban a 2003/2004-es gazdasági évre a termelési illetékek összegének meghatározásáról szóló, 2004. október 14-i 1775/2004/EK bizottsági rendeletet (HL L 316., 64. o.) és a cukorágazatban a 2004/2005-ös gazdasági évre a termelési illetékek összege, valamint a kiegészítő illeték meghatározásáról szóló, 2005. október 14-i 1686/2005/EK bizottsági rendeletet (HL L 271., 12. o.), amelyeket a Bíróság érvénytelenné nyilvánított, valamint hasonlóképpen helyesbítette a cukorágazatban termelési illetékként fizetendő összegeknek a 2005/2006-os gazdasági évre történő megállapításáról szóló, 2007. február 19-i 164/2007/EK bizottsági

rendeletet (HL L 51., 17. o.), amely szintén azon a számítási módszeren alapult, amelyet a Bíróság a 2002/2003-as, a 2003/2004-es és a 2004/2005-ös gazdasági év vonatkozásában érvénytelenített. Így a Bizottság a 2002/2003-tól 2005/2006-ig terjedő gazdasági évekre visszaható hatállyal újból megállapította a cukorágazatban fizetendő termelési illetékeket.

11 Az 1193/2009 rendelet (5) és (6) preambulumbekezdésének szövege így szól:

„(5) A C-5/06. és C-23/06–C-36/06. sz. egyesített ügyekben hozott ítéletben a Bíróság megállapította, hogy a 2001/2002-es gazdasági évre a cukorágazatban a termelési illetékek, valamint a kiegészítő illeték összegének meghatározásáról szóló, 2002. október 15-i 1837/02/EK bizottsági rendelet [(HL L 278., 13. o.)] vizsgálata nem fedett fel a rendelet érvényességének megkérdőjelezésére alkalmas tényezőket. E gazdasági év tekintetében függetlenül attól, hogy jogosult-e a termék visszatérítésre, a Bizottság a termelési illeték megállapításakor az átlagos veszteséget a feldolgozott termék formájában kivitelre kerülő teljes cukormennyiség alapján számolta.

(6) Következésképpen helyénvaló, hogy a Bizottság a termelési illetékeket, illetve amennyiben szükséges, a kiegészítő illeték meghatározására szolgáló együtthatót a 2001/2002-es gazdasági évben használt számítási módszert alkalmazva határozza meg.”

12 Az 1193/2009 rendelet 1–4. cikke rögzíti a 2002/2003-tól 2005/2006-ig terjedő gazdasági évekre a cukorágazatban fizetendő termelési illetékek összegét.

13 Az 1193/2009 rendelet 3. cikke előírja:

„Az 1686/2005/EK rendelet 1. és 2. cikke helyébe a következő szöveg lép:

[...]

2. cikk

A 2004/2005-ös gazdasági évre az 1260/2001/EK rendelet 16. cikkének (2) bekezdésében előírt együttható 0,25466 a Cseh Köztársaság, Lettország, Litvánia, Magyarország, Lengyelország, Szlovénia és Szlovákia számára, valamint 0,14911 a többi tagállam számára.”

14 AZ 1193/2009 rendelet 6. cikke így rendelkezik:

„Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon lép hatályba.

A 1. cikket 2003. október 8-tól kell alkalmazni.

A 2. cikket 2004. október 15-től kell alkalmazni.

A 3. cikket 2005. október 18-tól kell alkalmazni.

A 4. cikket 2007. február 23-tól kell alkalmazni.”

15 Az Európai Unió Törvényszéke a T-4/06. sz., Lengyelország kontra Bizottság ügyben 2011. szeptember 29-én hozott ítéletében (az EBHT-ban nem tették közzé) kimondta:

„A Törvényszék a […] 1193/2009/EK rendelet 3. cikkével módosított, a […] 1686/2005/EK rendelet 2. cikkét megsemmisíti.”

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

A C-113/10. sz. ügy

16 A Jülich cukortermelő vállalkozás.

17 A 2003. október 21-i, 2005. október 26-i és 2007. február 21-i határozatában a Hauptzollamt Aachen (aacheni fővámhivatal) felszólította a Jülichet, hogy fizesse meg a 2002/2003-as, 2004/2005-ös és 2005/2006-os gazdasági évekre vonatkozó illetéket. E három gazdasági év tekintetében a Hauptzollamt Aachen három bizottsági rendeletet, mégpedig a 2002/2003-as gazdasági év tekintetében az 1762/2003 rendeletet, a 2004/2005-ös gazdasági év tekintetében az 1686/2005 rendeletet, a 2005/2006-os gazdasági év tekintetében pedig a 164/2007 rendeletet vette alapul.

18 Az e gazdasági évekre meghatározott termelési illetékeket vitatva a Jülich panaszt nyújtott be a 2005. október 26-i határozat ellen, és kérte a 2003. október 21-i és a 2007. február 21-i határozatok megváltoztatását. Azzal érvelt, hogy az 1762/2003 rendelet, az 1686/2005 rendelet, valamint a 164/2007 rendelet érvénytelen, mert a Bizottság tévesen állapította meg az illetékek mértékét.

19 2009. december 28-i és 29-i határozataival a Hauptzollamt Aachen az 1193/2009 rendelet alapján megállapította a Jülich által fizetendő termelési illetéket a 2002/2003-as, 2004/2005-ös és 2005/2006-os gazdasági évek vonatkozásában.

20 A Jülich e határozatokkal szemben keresetet indított a Finanzgericht Düsseldorf előtt, és arra hivatkozott, hogy az 1193/2009 rendelet érvénytelen.

21 Mivel a Bizottság az illetékmértékek újraszabályozása során nemcsak az exportkötelezettségek teljes mennyiségét számolta újra, hanem – a visszatérítés nélküli exportok esetében fiktív visszatérítéseket figyelembe véve – a szóban forgó gazdasági évekre vonatkozó visszatérítések teljes összegét is, a kérdést előterjesztő bíróság kételkedik abban, hogy összeegyeztethető a visszaható hatály közösségi jogi tilalmával az olyan újraszabályozás, amely meghaladja a fent hivatkozott Zuckerfabrik Jülich és társai egyesített ügyekben hozott ítéletben előírtakat, és amelyet már lezárult gazdasági évek vonatkozásában kellene alkalmazni.

22 A 2010. március 2-i végzésében a Finanzgericht Düsseldorf úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Érvényes-e az [1193/2009 rendelet]?”

A C-147/10. sz. ügy

23 A cukorágazati termékeket gyártó British Sugar peres úton azt kéri, hogy a Rural Payments Agency kamatokkal együtt fizesse vissza részére azt az összeget, amelyet a 2002/2003-tól 2005/2006-ig terjedő gazdasági évekre vonatkozó cukortermelési illeték címén túlfizetett.

24 A British Sugar a fent hivatkozott Zuckerfabrik Jülich és társai egyesített ügyekben hozott ítélet értelmezése alapján kiszámította, hogy a 2002/2003-tól 2005/2006-ig terjedő gazdasági évekre vonatkozó túlfizetés összege kamatok nélkül megközelítőleg 12 531 000 EUR.

25 A Rural Payments Agency azt állítja, hogy immár az 1193/2009 rendelet határozza meg azt a jogi képletet, amely alapján kiszámítható a British Sugar részére visszajáró túlfizetés összege, valamint hogy ez kötelező az érintett felekre és a kérdést előterjesztő bíróságra nézve. Előadja, hogy az említett rendelet alapján a British Sugar részére járó összeg 366 590,79 GBP, és kizárólag ez az összeg fizethető ki a részére.

26 A British Sugar szerint az 1193/2009 rendelet érvénytelen, mégpedig azért, mert ugyanazon alapvető hibákban szenved, amelyek miatt a Bíróság az 1762/2003/EK, az 1775/2004/EK és az 1686/2005/EK rendeletet érvénytelenné nyilvánította. Azt állítja, hogy az e rendeletben elfogadott számítási módszer, különösen a „tonnánkénti átlagos veszteség” kiszámításának az alaprendelet 15. cikke (1) bekezdésének d) pontjában kifejtett módja, azokon a feltételezett veszteségeken alapul, amelyek az elméletileg rendelkezésre álló, de a valóságban soha ki nem fizetett export-visszatérítésekhez kapcsolódnak. Így az 1193/2009 rendelet mesterségesen növeli az 1260/2001/EK rendelet 15. cikke (1) bekezdésének e) pontjában hivatkozott teljes veszteséget.

27 Ezenkívül a British Sugar szerint a Bizottságnak nem volt hatásköre az 1193/2009 rendelet elfogadására az alaprendelet alapján, mégpedig azért, mert ez utóbbi rendelet, amelyet hatályon kívül helyeztek, már nem volt hatályban az új rendelet meghozatalának időpontjában. Szerinte az alaprendeleten alapuló hatáskör hiánya miatt a termelési illetékek meghatározására vonatkozó hatáskör az EUMSZ 43. cikk alapján a Tanácsot illeti.

28 Egyébként szerinte az 1193/2009 rendelet azon részében is érvénytelen, amelyben megköveteli, hogy a nem euróban történő kifizetést nem a visszafizetés napján érvényes átváltási árfolyamon, hanem olyan árfolyamon kell teljesíteni, amely abban az időpontban volt érvényben, amikor a túlfizetett illetékeket eredetileg kiszámolták.

29 A Rural Payments Agency szerint úgy tűnik, hogy az 1193/2009 rendelet követi az 1837/2002 rendelet szabályozását, amelynek vizsgálata nem tárt fel olyan körülményt, amely e rendelet érvényességét érintené, emiatt úgy lehet tekinteni, hogy az abban rögzített módszert hallgatólagosan jóváhagyta a Bíróság.

30 A megfelelő átváltási árfolyam (EUR/GBP) tekintetében szerinte azt az árfolyamot kell elfogadni, amely a cukorágazatban fizetendő eredeti termelési illetékek meghatározásakor volt érvényben.

31 Végül a Rural Payments Agency szerint a British Sugar nem kaphat kamatot a neki visszajáró túlfizetett illeték után. Ugyanis a túlfizetések British Sugar részére történő bármely visszafizetését a Közösség sajátforrás-rendszerén alapuló egyenértékű visszafizetésnek kell kísérnie, amelyet a Bizottság teljesít a Rural Payments Agency részére. Amennyiben a saját forrásokra vonatkozó uniós jogszabályokban nincs olyan jogalap, amely lehetővé tenné a tagállamok számára, hogy az ilyen visszafizetéssel kapcsolatos kamatokat visszaigényeljék a Bizottságtól, a Rural Payments Agency úgy véli, hogy ugyanezen elvet kell alkalmazni a British Sugar részére történő bármely visszafizetésre is.

32 E körülmények között a High Court of Justice, Chancery Division (England & Wales) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Érvénytelen-e az [1193/2009 rendelet], tekintettel [a fent hivatkozott Zuckerfabrik Jülich és társai egyesített ügyekben hozott ítéletre, illetve a fent hivatkozott SAFBA egyesített ügyekben] hozott végzésre?

2) Érvénytelen-e egyébként az [1193/2009 rendelet], tekintettel elfogadásának jogalapjára, nevezetesen [az alaprendeletre]?

3) A cukortermelési illetékek 2002/2003-as, 2003/2004-es, 2004/2005-ös és 2005/2006-os gazdasági években történt túlfizetésére tekintettel fizetendő kompenzáció kiszámítása során az alkalmazandó átváltási árfolyam és az átváltási időpont olyan kérdés-e, amelyet az európai uniós jog alapján kell meghatározni? Amennyiben igen, úgy értelmezhető-e akként az [1193/2009 rendelet] 6. cikke, hogy kompenzációt az akkor érvényes átváltási árfolyam alapján kell fizetni, amikor a túlfizetett illetéket eredetileg kiszámították? Amennyiben igen, érvényes-e az [1193/2009 rendelet] 6. cikke?

4) A kamatokhoz kapcsolódóan:

[a]) Kizárja-e az [uniós] jog, hogy a felperesével azonos helyzetben lévő személy az érvénytelen bizottsági rendelet következtében túlfizetett összegek után járó kamatot visszakövetelje a termelési illetékek beszedésére hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságtól akkor, ha a termelési illetékek beszedésére hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság számára kizárt a részére visszafizetendő megfelelő összegek után járó kamatok visszakövetelése a Bizottságtól?

[b]) Amennyiben a fenti [4.a. pontban] feltett kérdésre igenlő választ kell adni, a saját forrásokról szóló [uniós] szabályozás [(a 2000/597 határozat és a végrehajtásáról szóló 1150/2000 rendelet)] helyes értelmezése a jelen ügy körülményei között kizárja-e a termelési illetékek beszedésére hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság számára a részére visszafizetendő összegek utáni kamatok Bizottságtól való visszakövetelését?

[c]) Amennyiben a fenti [4.a. pontban] feltett kérdésre nemleges választ kell adni, kizárja-e [az uniós] jog, hogy a nemzeti bíróságok vagy nemzeti hatóságok mérlegelési jogkörükben eljárva ne ítéljenek meg kamatot akkor, ha a felperessel azonos helyzetben lévő személy részére kompenzációt ítélnek meg?”

A C-234/10. sz. ügy

33 A cukortermelő Tereos, mivel úgy vélte, hogy az 1686/2005 rendelet alapján a 2004/2005-ös gazdasági év vonatkozásában túlzott mértékű illetéket fizetett, 2007. május 2-án a receveur principal des douanes et droits indirects de Gennevilliers-hez kérelmet nyújtott be ezen összeg részleges visszafizetése iránt. Kérelmére nem kapott választ, ezért keresetet nyújtott be a tribunal de grande instance de Nanterre-hez arra hivatkozva, hogy az 1686/2005 rendelet érvénytelen, és kérte a 11 600 782 EUR összegre becsült túlfizetés visszatérítését.

34 Az 1193/2009 rendelet elfogadását követően a Tereos többek között arra kérte e bíróságot, hogy ítélethozatal előtt terjesszen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Bíróság elé azzal kapcsolatban, hogy az alaprendelet 15. cikkére tekintettel érvényes-e az 1193/2009 rendelet, és hogy javára rendelje el 11 600 782 EUR összeg törvényes kamatokkal együtt történő visszafizetését.

35 A kérdést előterjesztő bíróság szerint úgy tűnik, hogy a Bizottság az 1193/2009 rendeletben nem az alaprendelet – Bíróság által a fent hivatkozott Zuckerfabrik Jülich és társai egyesített ügyekben hozott ítéletben értelmezett – 15. cikke szerinti számítási módszer szigorú alkalmazásával számította újra a termelési illetéket, hanem a 2001/2002-es gazdasági év tekintetében már alkalmazott módszert használta, mivel a Bíróság kimondta, hogy az 1837/2002 rendelet vizsgálata nem tárt fel olyan körülményt, amely e rendelet érvényességét érintené.

36 Következésképpen a tribunal de grande instance de Nanterre úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni [az alaprendelet] 15. cikke (1) bekezdésének d) pontját, hogy az átlagos veszteség kiszámítása érdekében a cukor minden kivitt kategóriájára vonatkozóan el kell osztani a tényleges költségeket a kivitt mennyiségekkel, függetlenül attól, hogy e mennyiségek után ténylegesen fizettek-e visszatérítést, vagy sem?

2) Érvénytelen-e az 1193/2009 rendelet [az alaprendelet] 15. cikkére tekintettel annyiban, amennyiben a cukortermelési illetéket az átlagos veszteségből kiindulva állapítja meg, amely számításának részét képezi a feldolgozott termékekben kivitt cukrot illetően az e termékekre vonatkozó export-visszatérítés egységnyi összege és a teljes kivitt mennyiség szorzata, beleértve a visszatérítésben nem részesülő kivitt mennyiségeket is, de nem értve bele a ténylegesen felmerült költségek és a visszatérítésben részesülő, illetve nem részesülő kivitt mennyiségek teljes összege közötti hányadost?”

A C-113/10., C-147/10. és C-234/10. sz. ügyek egyesítéséről

37 A Bíróság negyedik tanácsának elnöke 2011. április 15-i végzésével a C-113/10., C-147/10. és C-234/10. sz. ügyeket tárgybeli összefüggésük miatt a szóbeli szakasz lefolytatása és az ítélethozatal céljából egyesítette.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A C-113/10. sz. ügyben előterjesztett egyetlen kérdésről, a C-147/10. sz. ügyben előterjesztett első kérdésről és a C-234/10. sz. ügyben előterjesztett két kérdésről

38 E kérdésekkel, amelyeket együttesen kell vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróságok lényegében azt kívánják megtudni, hogy a folyó gazdasági év során az exportkötelezettségek teljesítéséhez szükséges cukor tonnánkénti átlagos veszteségére (a továbbiakban: átlagos veszteség) vonatkozó, az 1193/2009 rendeletben a Bizottság által elfogadott számítási módszer összhangban van-e a Bíróság által a fent hivatkozott Zuckerfabrik Jülich és társai egyesített ügyekben hozott ítéletben és a fent hivatkozott SAFBA egyesített ügyekben hozott végzésben értelmezett alaprendelettel.

39 Az 1260/2001 rendelet 15. cikke (1) bekezdésének d) pontja értelmében az átlagos veszteség egyenlő a visszatérítések teljes összege és a folyó gazdasági év során teljesítendő exportkötelezettségek tonnában számított teljes mennyisége lefölözéseinek teljes összege közötti különbséggel. E rendelet 15. cikke (1) bekezdésének e) pontja szerint a teljes veszteségre vonatkozó becslést az exportálható többletnek az átlagos veszteséggel történő megszorzásával kell kiszámítani.

40 Nem vitatott, hogy az átlagos veszteségre az 1193/2009 rendelet kidolgozása során alkalmazott számítási módszer két helyen eltér az 1762/2003, az 1775/2004, az 1686/2005 és a 164/2007 rendelet kidolgozása során alkalmazott számítási módszertől.

41 Egyrészt az „exportkötelezettségek tonnában számított teljes mennyisége”, amely az alaprendelet 15. cikke (1) bekezdésének d) pontja szerint a nevezője annak a törtnek, amely alapján kiszámolható az átlagos veszteség, ezentúl magában foglalja az összes exportkötelezettséget, beleértve azt is, amely után nem jár export-visszatérítés. Márpedig az átlagos veszteség számítási módjának e változása, amint azt végül is valamennyi, észrevételt benyújtó érdekelt fél elismeri, összhangban van az említett, a Bíróság által a fent hivatkozott Zuckerfabrik Jülich és társai egyesített ügyekben hozott ítéletben értelmezett rendelet 15. cikke (1) bekezdésének d) pontjával.

42 Másrészt a feldolgozott termékekben található cukorra vonatkozó „visszatérítések teljes összege”, amely az alaprendelet 15. cikke (1) bekezdésének d) pontja szerint részleges számlálója annak a törtnek, amely alapján kiszámolható az átlagos veszteség, egy három részből álló művelet eredménye. Először is az említett cukorkategóriára vonatkozó összes exportkötelezettséget el kell osztani tizenkettővel, mivel a teljes mennyiség minden egyes tört részét a gazdasági év egy-egy hónapjára kell vonatkoztatni. Másodszor az így kapott számot minden egyes hónap tekintetében meg kell szorozni az adott hónapban az ilyen export után fizethető átlagos visszatérítéssel. Harmadszor pedig e havonkénti szorzatokat össze kell adni, hogy megkapjuk az egész gazdasági évre vonatkozó visszatérítések teljes összegét.

43 A Bizottság hangsúlyozza, hogy az átlagos veszteség e számítási módszerét már alkalmazta a múltban, mégpedig az 1837/2002 rendeletben. Szerinte azonban ezt a módszert jóváhagyta a Bíróság a fent hivatkozott Zuckerfabrik Jülich és társai egyesített ügyekben hozott ítéletben, amelyben a Bíróság kimondta, hogy az 1837/2002 rendelet vizsgálata nem tárt fel olyan körülményt, amely e rendelet érvényességét érintené.

44 Ez az érvelés nem fogadható el.

45 A fent hivatkozott Zuckerfabrik Jülich és társai egyesített ügyekben hozott ítéletben ugyanis a Bíróság az 1837/2002 rendelet érvényességéről csak olyan mértékben foglalt állást, amely szükséges volt ahhoz, hogy az előtte felhozott érvekre is figyelemmel válaszolhasson az elé terjesztett kérdésekre. Pontosabban ezen ítélet 61. és 63. pontjából kitűnik, hogy a Bíróság az exportkötelezettségek tonnában számított teljes mennyiségének kiszámítására a Bizottság által alkalmazott módszerről, és nem pedig az átlagos veszteség számításának valamennyi eleméről hozott döntést. Így tehát, amint a főtanácsnok indítványa 83. pontjában is kifejtette, a Bíróság nem vizsgálta a visszatérítések teljes összegének számítására vonatkozó, az 1193/2009 rendeletben szereplő képletet. Tehát ezt az új kérdést kell megvizsgálni ahhoz, hogy el lehessen dönteni: összhangban van-e ez utóbbi rendelet az alaprendelet 15. cikke (1) bekezdésének d) pontjával.

46 E célból emlékeztetni kell arra, hogy az alaprendelet célja, hogy a termelési többletek értékesítési költségeinek önfinanszírozási rendszerét hozza létre, amely arra irányul, hogy méltányosan, de hatékonyan biztosítsa, hogy maguk a termelők állják teljes mértékben e költségeket (a fent hivatkozott Zuckerfabrik Jülich és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 44. pontja). Következésképpen az elfogadott számítási módszer nem eredményezheti a gyakorlatban azt, hogy a teljes veszteség a közösségi termelési többletek értékesítéséhez kapcsolódó visszatérítésekből eredő költségeknél eleve magasabb összegben kerüljön meghatározásra (a fent hivatkozott Zuckerfabrik Jülich és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 60. pontja).

47 Ezenkívül az alaprendelet 15. cikke (1) bekezdésének e) pontjából következik, hogy a teljes veszteség az exportálható többlet és az átlagos veszteség szorzata. Ezért az átlagos veszteség túlértékelése elkerülhetetlenül a teljes veszteség túlértékeléséhez vezet.

48 Az a számítási módszer, amelyet a Bizottság a cukorágazatban fizetendő termelési illetékek összegének megállapítására alkalmazott, és amelyet az 1193/2009 rendelet is rögzít, nem veszi figyelembe azon export-visszatérítések összegét, amelyeket azért fizetnek, hogy biztosítsák az exportkötelezettségek alá eső feldolgozott termékekben található cukormennyiségek értékesítését. E módszer lényege, hogy minden ilyen mennyiséghez egy olyan elméleti visszatérítési összeget rendel, amely a Bizottság által bizonyos időközönként meghatározott összegek átlagán alapul, függetlenül attól, hogy az esetleges visszatérítést ténylegesen teljesítették-e, és hogy valós-e annak összege.

49 Márpedig a feldolgozott termékekben található cukor jelentős része úgy kerül kivitelre, hogy a fizethető visszatérítéseket soha nem fizetik ki, amint az eljárási iratokból és különösen a mezőgazdasági piacok közös szervezésével foglalkozó irányítóbizottság különböző munkaanyagaiból is kiderül, ezért ez a számítási módszer gyakorlatilag mesterségesen növeli a visszatérítések teljes összegét. Az a szám tehát, amelyet a Bizottság a visszatérítések teljes összegeként fogadott el, nem kapcsolódik közvetlenül azokhoz a költségekhez, amelyek az európai uniós költségvetést a cukortöbbletek értékesítése miatt terhelik.

50 Emlékeztetni kell arra, hogy a visszatérítések teljes összege részleges számlálója annak a törtnek, amely alapján kiszámolható az átlagos veszteség. Éppen ezért a számláló ilyen növelése szükségképpen magában foglalja az átlagos veszteség, ennélfogva pedig a teljes veszteség túlértékelését, ami sérti az alaprendelet 15. cikkének (1) bekezdését.

51 A Bizottság azt is előadta, hogy azért kényszerül e számítási módszer alkalmazására, hogy meg tudjon felelni a rendeletben foglalt rendszer előrejelző sajátosságának.

52 Ez az érvelés azonban nem fogadható el. A jelen ítélet 49. pontjában kifejtett okok miatt ugyanis az az eljárás, amely szerint a havi exportkötelezettségek teljes összegét meg kell szorozni az adott hónapban fizethető átlagos visszatérítés összegével, nem tekinthető olyan eszköznek, amelynek segítségével megbecsülhető azon visszatérítések esetleges összege, amelyeket a feldolgozott termékekben található cukor tekintetében fognak majd fizetni.

53 Így a Bizottság által bevezetett rendelkezés, mivel a gyakorlatban azt eredményezi, hogy a teljes veszteség a visszatérítésekből eredő költségek összegénél eleve magasabb összegben kerül meghatározásra, meghaladja az alaprendelet által követett célt, és különösen a közösségi termelési többletek értékesítéséhez kapcsolódó költségek jelen ítélet 46. pontjában hivatkozott méltányos finanszírozását.

54 Tekintettel a fentiekre a C-113/10. sz. ügyben előterjesztett egyetlen kérdésre, a C-147/10. sz. ügyben előterjesztett első kérdésre és a C-234/10. sz. ügyben előterjesztett két kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1193/2009 rendelet a 3. cikkében szereplő – az 1686/2005 rendelet 2. cikkének a fent hivatkozott Lengyelország kontra Bizottság ügyben hozott ítéletben a Törvényszék által kihirdetett megsemmisítése folytán – már megsemmisített rendelkezésein kívüli részében érvénytelen.

A C-147/10. sz. ügyben előterjesztett második kérdésről

55 Tekintettel a C-113/10. sz. ügyben előterjesztett egyetlen kérdésre, a C-147/10. sz. ügyben előterjesztett első kérdésre és a C-234/10. sz. ügyben előterjesztett két kérdésre adott válaszra, a C-147/10. sz. ügyben előterjesztett második kérdésre nem szükséges válaszolni.

A C-147/10. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésről

56 A kérdést előterjesztő bíróság a C-147/10. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésével lényegében azt kívánja megtudni, hogy a cukorágazatban túlfizetett termelési illetékekre tekintettel fizetendő kompenzáció kiszámítása során alkalmazandó átváltási árfolyam olyan kérdés-e, amelyet az európai uniós jog alapján kell meghatározni, és hogy az 1193/2009 rendelet 6. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az megköveteli, hogy azt az átváltási árfolyamot alkalmazzák, amely akkor volt érvényben, amikor ezen illetékek összegét eredetileg meghatározták.

57 E tekintetben az 1193/2009 rendelet 6. cikkével kapcsolatban, amelynek érvénytelenségét a jelen ítélet 54. pontja mondja ki, mindenképpen le kell szögezni, hogy e cikk csupán e rendelet hatálybalépési időpontját, valamint azokat az időpontokat határozza meg, amelyektől kezdve alkalmazni kell a rendelet 1–4. cikkét, ezért e cikk nem tekinthető olyan rendelkezésnek, amely meghatározza azt az időpontot, amely a cukorágazatban a 2002/2003-as, 2003/2004-es, 2004/2005-ös, 2005/2006-os gazdasági évekre vonatkozó, de túlfizetett termelési illetékekre tekintettel fizetendő kompenzációra alkalmazandó átváltási árfolyam meghatározása során irányadó.

58 Továbbá, mivel az említett illetékeket a 2000/597 és a 2007/436 határozat 8. cikkének (1) bekezdése szerint a tagállamok a nemzeti törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések alapján szedik be, amelyeket adott esetben az uniós szabályozás követelményeihez igazítanak, az Unió javára beszedett összegek visszatérítésére vonatkozó jogviták a nemzeti bíróságok hatáskörébe tartoznak, és nemzeti eljárási és anyagi joguk alapján nekik kell ezekben dönteniük, ha az uniós jog az adott területen másképp nem rendelkezik (a 26/74. sz., Roquette frères kontra Bizottság ügyben 1976. május 21-én hozott ítélet [EBHT 1976., 677. o.] 11. pontja, valamint a 130/79. sz. Express Dairy Foods ügyben 1980. június 12-én hozott ítélet [EBHT 1980., 1887. o.) 11. pontja).

59 Úgy tűnik, hogy nincs olyan uniós jogi rendelkezés, amely a cukorágazat vonatkozásában szabályozná a jogosulatlanul beszedett termelési illetékek visszatérítésére alkalmazandó átváltási árfolyamot.

60 Márpedig, mivel az uniós jog az adott területen másképp nem rendelkezik, a nemzeti hatóságokra, így különösen a nemzeti bíróságokra hárul az a feladat, hogy az érvénytelennek nyilvánított uniós rendeletek alapján jogosulatlanul beszedett illetékek visszatérítése esetén rendezzék az összes ehhez kacsolódó járulékos kérdést, így például a kamatfizetést, alkalmazva a kamat mértékére és a kamatszámítás kezdő időpontjára vonatkozó nemzeti szabályaikat.

61 Uniós szabályozás hiányában az egyes tagállamok belső jogrendjének feladata meghatározni e kamatok fizetésének feltételeit, különösen e kamatok mértékét és számításának módját (egyszerű vagy kamatos kamat). E feltételeknek tiszteletben kell tartaniuk a tényleges érvényesülés és az egyenértékűség elvét, vagyis azok nem lehetnek a belső jog rendelkezésein alapuló hasonló kérelmek feltételeinél kedvezőtlenebbek, és a gyakorlatban nem tehetik lehetetlenné az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását (a C-591/10. sz., Littlewoods Retail Ltd és társai ügyben 2012. július 19-én hozott ítélet 27. pontja).

62 Ugyanez vonatkozik a cukorágazatban túlfizetett termelési illetékek visszatérítésére alkalmazandó átváltási árfolyamra is, amelyet tehát főszabály szerint az érintett tagállam belső jogrendje alapján kell meghatározni.

63 Tekintettel a fentiekre a C-147/10. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy erre vonatkozó uniós jogi rendelkezés hiányában az érintett tagállam nemzeti jogára hárul, hogy meghatározza a cukorágazatban túlfizetett termelési illetékekre tekintettel fizetendő kompenzáció kiszámítása során alkalmazandó átváltási árfolyamot.

A C-147/10. sz. ügyben előterjesztett negyedik kérdésről

64 A kérdést előterjesztő bíróság a C-147/10. sz. ügyben előterjesztett negyedik kérdésével lényegében azt kívánja megtudni, hogy ellentétes-e az uniós joggal az érvénytelen rendeletben meghatározott, tartozatlanul fizetett termelési illetékek összege utáni kamatfizetés a cukorágazatban olyan esetben, amikor az érintett tagállam az uniós saját források után nem igényelhet ennek megfelelő kamatot, illetve nemleges válasz esetén: megengedi-e az uniós jog a nemzeti bíróság vagy más nemzeti hatóság számára, hogy a belső jogrendben a számára biztosított mérlegelési jogkör alapján ne ítéljen meg kamatot.

65 Abban az esetben, ha valamely tagállam az uniós jog szabályainak megsértésével vetett ki adót, a jogalanyok nemcsak a jogosulatlanul kivetett adó visszatérítésére, hanem az e tagállam részére fizetett vagy az általa ezen adóval közvetlen összefüggésben levont összegek visszatérítésére is jogosultak. Ez magában foglalja az abból eredő veszteségeket is, hogy az adó idő előtti követelése következtében a pénzösszeg nem állt rendelkezésre (lásd a C-397/98. és C-410/98. sz., Metallgesellschaft és társai egyesített ügyekben 2001. március 8-án hozott ítélet [EBHT 2001., I-1727. o.] 87–89. pontját, a C-446/04. sz. Test Claimants in the FII Group Litigation ügyben 2006. december 12-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-11753. o] 205. pontját, valamint a fent hivatkozott Littlewoods Retail és társai ügyben hozott ítélet 25. pontját).

66 Ezen ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy a tagállamokra hárított azon kötelezettség elve, hogy az uniós jog megsértésével kivetett adók összegét kamatokkal kell visszafizetniük, e jogból ered (lásd a fent hivatkozott Littlewoods Retail és társai ügyben hozott ítélet 26. pontját).

67 Így attól függetlenül, hogy a tagállam igényelhet-e kamatot az uniós saját források után, amely kérdést a jelen ügyben nem szükséges megválaszolni, azok a jogalanyok, akik a cukorágazatban jogosultak az érvénytelen rendeletben meghatározott, tartozatlanul fizetett termelési illetékek összegének visszatérítésére, jogosultak a járulékos kamatok megtérítésére is.

68 Ezért nem fogadható el a nemzeti bíróság mérlegelési jogkörének olyan gyakorlása, amelynek során e bíróság – azzal az indokkal, hogy a tagállam nem igényelhet megfelelő kamatot az uniós saját források után – elutasítja a kamatfizetést azon összegek után, amelyeket e tagállam érvénytelen rendelet alapján szedett be.

69 Következésképpen a C-147/10. sz. ügyben előterjesztett negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az uniós jog alapján azok a jogalanyok, akik a cukorágazatban jogosultak az érvénytelen rendeletben meghatározott, tartozatlanul fizetett termelési illetékek összegének visszatérítésére, jogosultak a járulékos kamatok megtérítésére is. A nemzeti bíróság a mérlegelési jogkörének gyakorlása során nem utasíthatja el a kamatfizetést azon összegek után, amelyeket a tagállam érvénytelen rendelet alapján szedett be, azzal az indokkal, hogy e tagállam nem igényelhet ennek megfelelő kamatot az uniós saját források után.

A költségekről

70 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

1) **Az 1762/2003/EK, az 1775/2004/EK, az 1686/2005/EK és a 164/2007/EK rendelet helyesbítéséről és a cukorágazatban termelési illetékként fizetendő összegeknek a 2002/2003-as, 2003/2004-es, 2004/2005-ös, 2005/2006-os gazdasági évekre történő megállapításáról szóló, 2009. november 3-i 1193/2009/EK bizottsági rendelet a 3. cikkében szereplő – a cukorágazatban a 2004/2005-ös gazdasági évre a termelési illetékek összege, valamint a kiegészítő illeték meghatározásáról szóló, 2005. október 14-i 1686/2005/EK bizottsági rendelet 2. cikkének a T-4/06. sz., Lengyelország kontra Bizottság ügyben 2011. szeptember 29-én hozott ítéletben a Törvényszék által kihirdetett megsemmisítése folytán – már megsemmisített rendelkezésein kívüli részében érvénytelen.**

2) **Erre vonatkozó uniós jogi rendelkezés hiányában az érintett tagállam nemzeti jogára hárul, hogy meghatározza a cukorágazatban túlfizetett termelési illetékekre tekintettel fizetendő kompenzáció kiszámítása során alkalmazandó átváltási árfolyamot.**

3) **Az uniós jog alapján azok a jogalanyok, akik a cukorágazatban jogosultak az érvénytelen rendeletben meghatározott, tartozatlanul fizetett termelési illetékek összegének visszatérítésére, jogosultak a járulékos kamatok megtérítésére is. A nemzeti bíróság a mérlegelési jogkörének gyakorlása során nem utasíthatja el a kamatfizetést azon összegek után, amelyeket a tagállam érvénytelen rendelet alapján szedett be, azzal az indokkal, hogy e tagállam nem igényelhet ennek megfelelő kamatot az európai uniós saját források után.**

Aláírások